

Стан редакције и администрације
Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у администрацији
— Цена утврђена —

Неплаћена се писма не примају
Рукописи се не враћају.

Писма, рукописе, новац и све остало
што се односи на лист, слати вла-
стима на листу.

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Излази сваки дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПARIJE 1092

Адреса на телеграма:
„СТРАЖА“ — БЕОГРАД

Претплата за Србију на пошти:

НА ГОДИНУ	дин. 12—
„ ШЕСТ МЕСЕЦИ	„ 6—
„ ТРИ МЕСЕЦА	„ 3—
„ ЈЕДАН МЕСЕЦ	„ 1—

Претплата за иностранство на пошти:

НА ГОДИНУ	дин. 30—
„ ШЕСТ МЕСЕЦИ	„ 15—
„ ТРИ МЕСЕЦА	„ 7-50

За рањене јунаке

Уредништво „Страже“ почело је да прикупља прилоге за наше рањенике.

Срби и Српкиње, похатајте са прилозима, било у стварима било у новцу. Олакшајте болове својим рањеним јунацима

Приложили су: Уредништво „Страже“ 20 динара. Све прилоге треба слати уредништву. Имена приложника штампаће се у листу.

МИР

Догађаји, који се данас одигравају у Европи и који су тако силно потресли, дошли су као неизбежан резултат догађаја, који су се од пре 40 година па на овамо, почели одигравати. Слободно се може рећи да је данашњи рат, који је бацио готово целу Европу у плам, дошао као производ претеране германске охолости. Француско — руски рат, затим Берлински Уговор, а у последње доба насилна отмица — Аннексија, — Босне и Херцеговине, са произвољним распоређем територије без обзира на принцип народности, све су то узроци данашњег стања. Несносан немачки империјализам створен победама и успесима на свима пољима, наметнуо је Европу у такав положај, да су се све остале морале оружати, да би оружаном силом могле укловити оне елементе, који су били опасни по тројан мир.

И сасвим природно, поред све већине империјалистичких протевима и претензијама Германија, морале су се створити какве комбинације, које би биле на сузбијање тога. И тако, услед тежњи Немачке и А.-Угарске, да својим убојним силама наметну своју вољу осталој свету, дошло је до Европског разрачунавања.

Одмах првих дана по крвавим борбама кроз аустро-немачку штампу пронео се глас, како Америка хоће да узме иницијативу у питању о преговорима о миру. Даље, аустро-немачки листови почели су у својим стубцима писати, како се је нови шеф католичке цркве одмах по својој избору изјаснио за мир.

Нема сумње, да жеља за обуставу непријатељства мора да обрадује нео културни и хумани свет, али је исто несумњиво, да би било детињарија и помислити, да се оркан, који данас бесни по целој Европи, може тако лако зауставити, и то тако рећи на жељу оних, који су до сада тучени на свима познцијама и свима тачкама.

„Руско Слово“ од 27. авг. у уводном чланку под насловом „Солидарност“ говорећи о миру између Енглеске, Француске и Русије, с једне стране и Немачке и Аустро-Угарске с друге стране вели:

Преговоре о миру могу повести само Француска, Енглеска и Русија и то солидарно са непријатељским силама и то само онда онда буде загарантован пот.ун успех; и буду дате такве гаранције, које ће европској политици дати такве основе, које ће ујемчати мирно уживање свих права.

У овоме рату и Србија је у

зела видна учешћа. То јој сва штампа Споразума признаје. Својим доданашим успесима Србија је учинила толико, да су јој Силе из Споразума изјавиле своје дивљење. Наравно да се у питању о миру мора чути и њен глас. И она је проговорила „Самоуправа“ полузваничан орган владин у своје број од уторника донела је чланак „Чудне верзије“. Чланак је сам карактеристичан јер је у њему извезто гледиште наше владе о миру.

Ми из тога чланка вадимо најважније место, које се односи на питање о могућности преговора о миру.

„Силе из Тројнога Споразума, решене на борбу до истраге, без сваке сумње, неће престати с борбом све дотле, док не виде остварене циљеве, које су себи поставиле. Да се ближе изразимо: мира не може бити све док се немачки империјализам толико не сузбије да престане бити страшило за остали свет. Силе Тројнога Споразума, на сваки начин, не могу напустити у пола свршени посао да би се, у кратком размаку времена, опет вратиле на њ, можда са много тежим напорима и жртвама. У садашњој борби мора се до краја истрајати, до дефанзивне победе или пораза. Престати данас са ратом, — па ма од куда предлог за то пошто, — било би скоро то исто што и признати немачку победу, и оставити још већи полет немачком империјализму. То силе из Тројнога Споразума, без сваке сумње, неће учинити.

Још је прерано, дакле, говорити о преговорима за мир. Између два принципа, између права и слободе с једне, и немачког империјализма с друге стране, избор је и сувише лак за све народе који себе поштују, и који се морају старати да на солидне темеље поставе живот својих држава. А из свега тога закључак је само један: Рат се мора наставити све дотле док се Немачка не натера да прими све потребне мере, које ће Европи обезбедити трајан и праведан мир“...

Епиграм

Одбеглицима

Пуст Београд... побегли сте
Од Швабе вас стра,
Под шрапнеле и гранате
Сам остадох ја.

Арбад.

Краљ Карол

— Придобивање Браћаија. —

— НАШ ИЗВЕШТАЈ —

Букурешт, 9 септ.

Лист „Дрентатеа“ има из кругова блиских влади вест, да је краљ Кароло успео да придобије Браћаија за своју аустрофилску политику.

Ово саопштење „Дрентатеа“ изазвао је велику узрујаност међу пријатељима и присталицама Браћаија. Јон.

Нова опасност

— Нов проблем, који је отхрањивати од рата —

— Наш извештај —

Букурешт, 11. септ. — Са једним чиновником овдашњег аустројског посланства водио сам дужи разговор о ситуацији у којој се монархија налази. Он ми је са болом у души рекао ово:

— У нас се јавља нов проблем, који није мање страховит од рата са Русијом. Шта да чинимо с гомилама људи без рада који су преплављени велике градове? Ако се они побуне што је велика тешкоћа за живот ко ће их задржати, када се војска налази у бојној линији. Господине ја вам искрено кажем за моју је отаџбину наступило очајно стање и ја већ страхујем за њу. — Јон.

Хаос у Аустрији

— Монархија преминула крах —

— Наш извештај —

Лондон, 10. септ. „Дели Мел“ црта хаос, који је у Аустрији завладао после победа руских армија. Влада преживљује потпуни крах, њој нико више ништа не верује, престоници прети глад. Цене животињих намирница невероватно скачу, посла свуда је све мање. Читаве хорде галицијских становника у паничном страху беже испред руских војника. Бегунци по градовима и по селима пустоше, руше и тероризирају становништво. Што се више удаљују ове изгледне обезумљене гомиле, тим се све више деморализују. У Беч их не пуштају, и она се расподељују у гомилама око града.

Како је у приморију

— У приморију анархија —

(Наш извештај)

Рим, 9. септ. — У приморију влада крајња анархија. У Трсту су велики метежи. Цео је живот градски на улици, и гомила света се непрестано тиска по њима, и невероватни гласови иду од уста до уста. Са ратних позорница нема никаквих вести. Листови штампају само кратке официјалне вести у које нико не верује. Сви су сузовемни путеви затворени. Неизвесност порађа у становништву панику.

Ристич.

После пораза

Граф Бертхолд и граф Стеван Тиса, шеф угарске владе саопштавају цару Франји вест о поразу аустројских трупа на Дрини.

„Мали Диван“

— Султан се колеба а Фердинанд је тих, претих. —

— Наш извештај —

Петроград, 8. септ. — „Руско Слово“ на уводном месту гозори о колебањима која се јављају међу неутралним државама. У Турској су Вангелхајм и Сендерс-паша пуни господари. Када је у своје време Сазонов протествовао против мисије генерала Сендерса, позвао се као прави пророк. Немачка је мисија обрнула отоманску империју у хоценцолернску коловију. Припреме за рат с Русијом и Грчком чине се у велико. „Мали Диван“ решио је са две трећине гласова да се објави рат Грчкој. Рат није објављен једано с тога, што се султан још непрестано колеба да учини одлучан корак. Али пораз аустројске морине чини већи утисак на Балкаану. Краљ Фердинанд је постао тих, претих. Радославос се категорички одриче, да је Бугарска сгласна с тим, да пропусти турску војску кроз Тракију и да Србију нападне с бока. Увераванјима бугарског монарха и његових министара, истина, после прошлогодишњег искуства не може се пријавити велика цена али надирање српских армија у Угарску сведочи, да је престала опасност да Србија буде од Бугара нападнута. Надајмо се

да бугарски народ неће допустити својим управницима, да буду на страни турској у случају грчко-турскога рата. Али колико било да руско јавно мњење симпатише Бугарској, нови преступи софијских управника не могу проћи без последица. Ако Бугарска јнаруши неутралност у корист Турске или ако шта више нападне на Грчку, то ће бугарске наде, бити за свагда схрањене. Русија и Србија не проливају ваља драгоцену крв својих синова да подмуклим непријатељима Словенства и мира врате земље који су ови изгубили.

Стање у Румунији

— Борба између аустрофила и русофила још увек се води. —

— Наш извештај —

Петроград, 10 септ. — Дописник „Руског Слова“ јавља из Букурешта да се у Румунији продужава борба између придворних ингритавата и масе народа и јавног мњења. Штампана и интелигенција отворено прете револуцијом ако румунска влада пође са Аустроугарском. Акција српске и руске војске чини позицију румунске владе све тежом.

Ако румунска акција заузме Ердељ. Положај Румуније у будућем европском концерту биће много бољи, него ли ако се Бугара нападнута. Надајмо се

курешки дипломати појаве с празним рукама. У овдашњим круговима наклоњени Русији а противни Аустрији влада уверење да је много часније и боље да човек узме сам што му треба, а не да чека оно, што овај усхте да му удела.

Скице

Збијени у вагону као сардине, једва дишемо. Ту су војници, деца, мајке с одојчад које беже да се склоне од граната и шрапнела. У једном углу два мала, Долеовски симпатична старчића, у полуцилиндрима, сели на своје бошче и наускају у смеху. Наједном од ових старчића испадоме из цела неке књижице у лаком црвеном повезу. Овај други их покупи, метну наочари и поче да чита насловне: „Весели двори Иве Загорнице“, „Лепа Јулијана“, „Љубомир у Елискуму“, друго поправљено издање. Хе, мој драги. Па зар ти ово носиш. Место да само изнесеш главу. Или да је сребро, па и литература — рејимо: Законски зборник и тако... али ово и ту пастави да се слатко смеје.

Други старчић кога је због малог раста и мишић очигу један мој пријатељ прозвао миш, шмиркао и тресао се од смеја на ово пецање свога салутика.

Племените душе

Спомен Добровољних прилога које су окупиле г-нце Зора Вооћева и Христина Зорин:

Милева Глигорјевић 10. д;
Манојловићка 5.; Цанка Про-

лика 2.; Јелена Т. Петрашковић 10.; Борђе Леро трг. 10.; Јеремија Миливојевић 3.; Савка Павићка 100.; Тинка Бораћ 3.; Драгомир Андрејевић 3.; Воја Вељковић 300.; П. Хоретиг 2.; Милија Б. Трајковић 2.; И. Димитријевић 2.; Дим. Јовановић уч. у пен. 10.; Светислав Јовановић 2.; Борђе Вајферт 300.; Сима Тројановић 8.; Јова Јовановић 1.; Алекса Новаковић 2.; Росулук трг. 10.; Милан Драгошевић 1.; Василије Т. Јовановић 1.; Радивој Дрндаревић 0-50.; И. Бајлони 300.; Јеша У. Васовић 10.; Будимка Селјановић 10.; Бенион Пинкас 2.; Милан Јовановић 1.; Давид Леви 1.; Н. Н. 3.; Аврам Пинкас Сава Турински 2.; Десимир Зорић 4.; Јова Јовановић 5.; Ђока Марковић 2.; Петко Петковић 2.; Миливоје Поповић 5.; Живко Стојковић 5.; Госпођа Маклурка и кћи 10. д.

Коло Београдских Милосрдних Сестара изјављује највећу захвалност овој господи која су потпомогли ово друштво.

Таке Јонеску

— Порав Аустрије. — Спас балканских држава. —

Наш извештај
Букурешт, 10 авг.

На збору конзервативаца шеф њихов Таке Јонеску држао је бриљантан говор, какав се до сада још није чуо на румунским политичким скуповима.

Јонеску је у свом говору истакао односе који су владали до сада између Аустрије и Румуније и утврдио је, да Румунија од свог пријатељског, готово вазалног држања није имао никакве користи, већ суву штету. „У политици се мора умети заборављати, као што се уме човек и сећати. Такво држење у политици није опортунизам за презирање, већ дужност.

Румунија је слободна и независна и према томе она има потпуно одрешене руке у одређивању свога држања и брињају часа. Румунски државници несмеју питати никога за савет, они се морају руководити чистом румунским интересима.

А тај се интерес, данас, на велику срећу, налази на оној страни на којој нам је и народно осећање тој страни треба прићи, њу треба придобити и на тој румунској питалници дати много ширу основу и већу моралну вредност. Јер само она политика интереса, која се ослања и поклада са политиком народних осећања, идеална је политика која у себи уједињује ове погодбе за срећан и плодан живот радног народа!

Додарујући се држава балканских држава у данашњој ситуацији Јонеску је рекао: „Никада држава на Балкану не мо-

же национална а да је у исто време и аустрофилска. Спас је свију њих, без изузетака у поразу Аустрије и њихова је дужност да тај час што пре ускоре!

Говор Јонесков направио је највећи утисак на све слушаоце и они су га френетички поздравили.

Говор је направио, такође јак утисак и на остале политичке кругове и он је данас најактуелнија телес у румунском политичком свету. (Јон)

Наши у А.-Угарској

Душан Мил. Вељковић, из Зајечара, био на клаварском занату у Пешти, где је и задржан.

Г-ђа Ања С. Лазаревића окр. начелу, у пензији са унуком, задржана у Берлину.

Г. Радослав Лазаревић електромеханичар на изучавању у Берлину. Не зна се где је задржан.

Михаило Илић, из Тополе, занатлијски ученик у Пешти — не зна се где је.

Никола Донуловић, из Текије, рибар у Оршави, — не зна се где је.

Лазар Достанић, из Крагујевца, трг. ученик у Барањи. Тамо је задржан.

Г-ђа Милица Ђ. Малића, трг. из Београда, и г-ца Даница кћи А. Стојановића из Београда, били су у Францесбаду на лечењу. Не зна се шта је с њима.

Милан Радисављевић, из Трушевца, зан. уч. ник у Пешти — не зна се шта је с њим.

Г-ђа Катарина Фелдман и г. Рудоф Фелдман трг. у Београду, били су у Францесбаду на лечењу и отуд се нису вратили није јавили.

Г. Сергеје Тодоровић, банк. чиновник, пред мобилизацију је отишао у Абацију, приватним послом, и од тада нема од њега никаквих вести.

Г-ђа Даница п. пуковника Белића, била је у Сембергу на лечењу. Од 15. јула не зна се ништа о њој.

Стеван Маринковић, из Лесковца, занатл. ученик у Бриселу. Не зна се где је задржан.

Милош К. Тодоровић, из Јагодине, литограф у Лијежу и Дамитрије К. Тодоровић, из Јагодине, литограф у Пешти — задржани не зна се где.

Рајко Лазаревић, из Добраче, келнер у Бечу — не зна се шта је с њим.

Чедомир Аксентијевић, радник послатичарски, за време мобилизације затекао се у Кемницу (Немачка) и отуда није дошао.

Војислав Поповић, пакетар у Беогр. магацину, заробљен у Лађи и одведен у Молдаву.

Светолик В. Чолић и Нико-

дије Ж. Јаковљевић, из Божурје, занатл. ученици у Пешти. Не зна се где су.

Андреја Стојадновић, из Дубравце, заробљен на аустријском броду на путу за Београд и одведен у Ковин.

Радеко Гајић, из Рогачице, зан. ученик у Сент-Андреји не зна се шта је с њим.

Никола и Предраг Веселановић, из Тубића, занатл. ученици у Пешти — не зна се шта је са њима.

Г. Самуило Мојсиловић, трг. агент из Београда, био послан у Берлину, и отуда се није вратио.

Крста Констандиновић, из Текије, мрнар Дунав. Паробр. Душтва, — не зна се шта је с њим.

Миодраг Савић, из Мрчејевца, занатл. ученик у Пешти није се вратио у Србију.

Александар Ранковић, из Зајечара, ученик трг. школе у Бечу — није дош о у Србију.

Г-ђице Јелена и Ружица Марковић, из Београда, стишле су у Краљевицу на лечење и по мобилизацији се нису вратиле; не зна се где су.

Г. Владимир М. Здравковић из Живаце, трг. помоћник у Земуну — не зна се где је.

Драгослав Јанковић, из Крагујевца, бравар у Прагу — није дошао у Србију.

Драгомир А. Ђурић, из Смедерева, студ. виноделиства у Рајзенхајму — спречен да се врати у Србију.

Најдан Колџић, из Текије, ф. бр. радник у Оршави — није прешао у Србију.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Лиферација
Г. Министар војни издао је наређење комисијама за пријем војних лиферација, да строго воде рачуна, да се при војним лиферацијама не дешавају неправилности, неисправности и злоупотребе. И да се војне набавке врше строго по мустри или уговору.

Рањени официри и подофицири у пиротској болници
У пиротској болници леже рањени: Јован Петровић, поручник, Божидар Бељакковић и Илија Ристић потпоручници; Љубомир Павајотовић, Драгутин Цветковић, поднаредници и Милорад Станојловић и Витомир Ђурић наредници. Сви су рањени у последњим биткама на Дрини.

Ревизорима. Молимо ревизоре у унутрашњости, да упутнице шаљу у Београд, пошто поште примају новац за уредништва. „Стража“.

Заробљеничка пошта

— Саопштења о нашим у Аустро Угарској

У Угарској су:
Г.г. Никодије Петровић, студент шумарства у Бечу. Он јавља да је здрав и да се налази као ратни заробљеник у Угарској, у Естергом табору.

Борђе Ђурић, извештава породицу Љ. Јовановића из краг. Раче, да је здрав. Он се налази са г. Никодијем Петровићем.

У Бечу:
Супруга г. Аце Марковића, чиновника бродарског друштва. И она и деца су здрави.

Г. Васа Марковић машиновођа, одведен из болнице и притворен. Здрав је.

Г. Живан Јована Милановића, студ. медицине из Ракинца; здрав је; Син Михаила Михаиловића, — Тричка — из Београда, здрав је.

У Немачкој:
Син Прокопија Поповића — налази се у Цвикау.

Ревизорима новина

Према споразуму уредништва свих београдских листова, једновремено ће бити одузета продаја свих тих листова свима оним ревизорима који најдуже до 14. овог месеца не измире обрачуна за август и раније месеце.

Даље је одлучено, да се ревизору, коме сада као неуредном буде одузета пролаја, никада више не да ни један лист.

„Стража“, „Политика“, „Правда“, „Писмо“, „М. Журнал“, „Депеша“.

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА

Геце Кона
БЕОГРАД
Кнез Михаилова улица број 1

јавља г. г. директорима, професорима и књижевцима у новим крајевима да је књижевница отворена и прима све поруџбине за школске књиге. Пошто се могу слати само пакети без доплате, то молим да се уз сваку поруџбину пошаље новац. Књижевцима уобичајени рад бат књижевски.

Најбољи САПУН за негу лица јесте:
ВИСТО
справљено од јајета
ДОБИЈА СЕ САМО У КЊИЖАРИ
Косте В. Илића
преко пута Новог Двора

КРАЉЕВИЋ ЂОРЂЕ

— СТАЊЕ ЗДРАВЉА —
Ваљево, 10. септембра.
Његово Краљевско Височанство, Краљевић Ђорђе провео је ноћ мирно спавајући. Субјективно се осећа врло добро. Опште стање врло добро. Температура 36 степени, пулс 56.

Влада и рањени Краљевић

Поводом честитања краљевске владе Његовом Височанству Краљевићу Ђорђу на добивеној рами у рату, Краљевић је одговорио следећим телеграмом.

Господину Николи Пашићу, Председнику Министарског Савета.
Захваљујем Вама и Вашим друговима у влади на жељама за моје оздрављење од ране, задобивене у боју против модерних варвара и вековних српских угњетача, а која је само један дуг према отаџбини.

Телеграм Краљевске Владе гласи:
Његовом Височанству Краљевићу Ђорђу
Честитајући Вашем Краљевском Височанству, у име моје и мојих другова у влади, нови витешки белег, стечен у одбрани прага угрожене отаџбине, молим, да примате наше најтоплије жеље, да Вас што пре опет видимо међу јувачким српским прегаоцима.

ПАШИЋ.

Ситуација је побољка

Ваљево, 11. септембра
На фронту Зворњак - Лозница и Митровица—Шабач додиге су се и 10. ов. м. упорни бојеви.

На осталим деловима фронта дан је прешао без значајних догађаја.

Ситуација је наших трупа врло побољна.

Аустријаци траже предају

— Дрзак захтев потученог непријатеља —
Ваљево, 11. септембра.

Командант аустријских трупа код Земуне, резервни генерал-мајор Густав Голија, упутио је 9. ов. м. у 5 сати по подне команданту наших трупа код Београда парламентарара с писмом, којим тражи предају Београда до 6 сати по подне. Као одговор на овај дрски захтев наређено је нашој артиљерији да одмах створи ватру против аустријских монитора. Ситуација је наших трупа код Београда са свим побољна и за варош нема никакве опасности.

Немци и Французи

— НОВИ НЕУСПЕСИ НЕМАЦА —
Париз, 9. септембра
Јуче су Немци на целом фронту, од Оазе ка Вездру, показали извесну активност, не постигнувши никакве важније успехе. Пред француским нападима они су напустили земљиште на десној обали Оазе, а око Вездра учинили су силне напоре у својим нападима на узвишења код Мезе, не успевши да их се докопају.

Русија напредује

— ПОСЛЕ ЗАУЗЕТА ЈАРОСЛАВА —
Петроград, 9. септембра.
Руска војска заузела је утврђену позицију Јарослав, важну железничку раскрсницу, која влада преласком преко Сана. Руска застава вије се на в роши.

НИКОЛА П. ЈАКОВЉЕВИЋ
НА АДИ
О, Ветерол! Ветерло, суморна равни...
В. Иго.

Месечина...
Сен од моста трепти поврх воде,
Која мирно тече кроз стубе и броде,
У мрак где царује поноћ и тишина...

Сан тихо људска поспале војнике
У зеленом грању крај црних мазгала...
У сву тек по неко тресне реденике,
Ил' уздахне тешко... Врба прецвела
Засипа их лишћем свенулим, све редом,
Које лахор стреса са клонула грања...
Крвав месец тоне у облак што сави,
И зари руб тамним Бежавијским брегом!..

Тежак корак страже одјекује адом...
Пушка једна прасну! — Разлегну се мрак,
И ено одјеку за заспалим градом,
Који се беласка месечевим зраком...
Па с нова тишина... Али тихи шапат
Промину, чак песма не слушана давно
Чу се; целом страном сад је живљи бахат...
Са моста одјеку: „Село моје равно...“

Команда се зачу!.. Стискајући јаче
Пушке к себи тихо ступају на сплавне,
Осенчене врбом, који ко да плаче
Оборивши гране... — Логори се Славне
Натапају крваву! — И док све још свева,
И земља и Сава, отиснуше прво...
Војник један шапну: „То отац мој пева...“
И погледа тужно некуда далеко...

Месечина...
Сен од моста трепти поврх воде,
Која мирно тече кроз стубе и броде,
У мрак где царује поноћ и тишина...

ФЕЛТОН

Жешто о торпеду!

Читајући како по неки пишу о торпеду, врло слабо оцењујући га, износим на видело цело састав а и функцију торпедо пошто кроз који дан моћи ћемо да се уверимо о моћи његовој.

Торпедо је једно подводно аутомобилно оружје, уједно носилац велике количине разорног средства које служи да непријатељске бродове уништи или за даљу борбу онеспособи.

Торпедо је један од челика делимично од глеха начињен цилиндар који се према стражњем делу сужава и прелази у форму купе. На самом крају налазе се два виљка (Пропелер) и кормило за дубину и правац. Просечник нових торпедо је 45 см. а дужина 5 м.—5-20 м. Торпедо се дели у три главна дела: Предњи део, средњи комад и стражњи део. Предњи део се састоји из „Упаљујућег средства и разорне патроне. Средњи део се састоји из „зрачног резервоара и регулатора за дубину,

Стражњи део се састоји из машинице, балансирајућег дела и корманских делова. У аљујуће средство је најпредељ (део од Торпедо) и најглавнији састоји се из главе тих, помичућих кракова, виљка, мале капсуле, велике капсуле и 1 кг. „Тринитро тулога“ са кошуљцем.

Разорна патрона је од 3 мм. ф. ф. р. бронзе начињена, поседује форму, затубастог огивала. На самој врху је одсечена, и поседује једну цев са завојом према унутрашњости да се може причврстити упаљујући механизам. Изнутра је шупљива и ту шупљину је смештено 110 кг. „Тулол-Амонала“ (То је једно од најновијих разорних средстава које сад све државе употребљују за мине и торпедо. Лично угасити пршину од змље илова е. Састоји се из 50 од сто „Тринитротулол“ 30 од сто „Нитроглицерин“ и 20 од сто арзеног угља (тумур) Од остраг је затворена са једним ваздухом и в до непробојним поклопцем и тако чврсто спојена са средњим делом.

Зрачни резервоар је од 11 до 17 мм. Никл—Мартенс или Бесмер челика извршен. Са

обадве стране је са два конзексна заклопаца затворен. На горњој површини налазе се два записача (Вејтиле) један служи да се резервоар пуни са компримираним зраком а други да ести зрак у њему сачува и ужељеном моменту машини припушта. На стражњем заклопцу налази се једна цев која је једним крајем спојена са зрачним записачем а другим за машину. Резервоари се пуштају од 100—150 атм.

Регулатор за дубину служи да се торпеду једна дубина да и да га у и тој одржи. То је врло комплициран механизам који хидраурички дејствује. Доле је кошуљца торпедо изрезана и вода притиска на један тењир који је од горе притиснут федером ког смо ми при давању дубине притисли. Ако торпедо дође у већу дубину него што му је дата, водени притисак је јачи од федера и притиска тењир горе. Тако постају мали покрети м. ханизма који се пренашају на машину од кормила за дубину и ова их појачан преноси на кормило.

Темпирајући механизам којем дајемо торпеду даљину а ујед-

но и брзину је у већи са зрачком тако да када торпедо претрчи задати диштанц исти механизам затвара зрак пред машином и ова престаје да ради тако торпедо од воденог притиска дође горе, (у ратно време за неколико минута потоне пошто уједно се отвори потопљавајући сапирач и торпедо се напуни водом.)

Машина је једна бронзана машина од 4 цилиндера на једну страну саморадећа од 90—120 коњ. снага поседује све делове као и свака фелтикално стојећа машина. Спојена је равним цевима из резервоара и темпирајућег механизма. Пред самом машином налази се „Зрачни регулатор и Апарат за грејање зрака“. Први служи да кад се отвори зрачни записач небиљ зрак дошао са целим притиском од 140 см. у машину него само онолико колико је потребно за дату брзину. Машина ради са 35—48 атм. зрака. Пре него зрак у машину дође, прође кроз грејући апарат и отопли се тако да постаје готово дуала количина.

(Свршиће се)